

ANNE – BABA TUTUMUNUN ÖĞRENCİ MOTİVASYONUNA ETKİLERİNE BAKIŞI

Motivasyon insanın ihtiyaç ve isteklerinin farkına varması ve bunları gerçekleştirme için harekete geçmesidir.

Motivasyonu olumlu ya da olumsuz etkileyen faktörler vardır. Bunların biri de ailedir. Aile farkında olarak veya olmayarak bireyin motivasyon düzeyini etkiler. Bu etki olumlu yönde olabildiği gibi zaman zaman olumsuz yönde de olabilir.

Hiçbir anne baba çocuğunun motivasyonunu olumsuz yönde etkilemek istemez; ancak öğrencinin iyiliği adına yapılan bazı davranışlar ya da söylenen bazı sözler öğrenciyi olumsuz etkileyebilmekte, öğrencinin motivasyonunu düşürüp kaygı düzeyini yükseltmektedir.

MOTİVASYONU DÜŞÜREN VE KAYGIYI ARTIRAN SÖZLER

Yapılan bir araştırma: “Üniversite giriş sınavına hazırlanan öğrencilerin kaygı düzeyinin, ameliyat edilmeyi bekleyen hastaların kaygı düzeyinden kat kat daha fazla olduğunu ortaya koymuştur.”

Anne – babanın kaygıyı artırıcı aşağıdaki sözleri de mevcut sınav kaygısını daha da artırarak öğrencinin motivasyonunu olumsuz yönde etkilemektedir.

- Oturup ders bile çalışmıyorsun, ne zaman otursan bir bahaneyle kalkıyorsun bakalım sınavda ne yapacaksın?
- Sen hele kazanma o zaman görüşürüz!
- Kazanamazsan arkadaşlarının yüzüne nasıl bakarsın!
- Bak kaç tane yanlışın var, yine yanlış yapmışsın, nasıl kapanacak bu açıklar!

Anne babanın kaygıyı artırıcı sözleriyle öğrencinin kaygı oluşturan düşünceleri birleşince, başarı olumsuz yönde etkilenmekte ve öğrenme engellenmektedir.

- Uyuyamıyorum
- Kazanamazsam mahvolurum
- Yemek yiyemiyorum
- Hayattan hiçbir zevk alamıyorum
- İstedğim yere giremezsem, ölsem daha iyi. Bunlara benzer bir çok söz, öğrenciyi ümitsizliğe düşürmekte ve güçsüz kılmaktadır.

ÖĞRETMEN – VELİ – ÖĞRENCİ İLİŞKİSİNİN ÖĞRENCİ MOTİVASYONUNA ETKİSİ

Ana babaların gözünde öğretmenler çocuklarının öteki ana babalarıdır. Bu yüzden öğretmenlerin çocuklarını nasıl etkileyecekleri konusunda haklı kaygıları vardır. Öğretmenlerin etkisi iyi mi yoksa kötü mü olacak? Çocuklar öğretmenlerini sevecekler mi? Öğrettikleri, öğretilmesi gerekenler mi olacak?

Öğretmenlerin gözünde de ana babalar çocuklarının öteki öğretmenleridir. Bu nedenle, onların da öğrenciler eve gidince ana babaların çocukları nasıl etkileyecekleri konusunda kaygıları vardır. Öğrenci nasıl bir ev ortamında yaşıyor? Ana baba çocuklarının ödevlerini yapmasını sağlıyor mu? Öğretmenlerin disiplin ve öğretim yöntemlerini eleştirecekler mi?

Öğretmen – öğrenci ilişkisi bozuk olursa ana – baba; ana - baba – çocuk ilişkisi bozuk olursa da öğretmen sıkıntı çeker.

Öğretmen – veli ve öğrenci ilişkisi ne kadar sağlıklı yürütülürse öğrenci motivasyonu o oranda artırılmış olur.

Ana babaların veya öğretmenin çocuğa güç ya da otorite kullanarak bir şeyler öğretmeye kalkışması, öğrencinin öğrenme motivasyonunu kırar.

Öğretmenler okulda güce başvurunca, öğrenciler ya başka bir öğretmene kaçmaya çalışır ya o öğretmenin yerine bir başkasında okumak için bir dönem kaybetmeyi göze alırlar. Evde ana baba güce başvurunca çocuklar ne evlerini değiştirebilir ne de yeni bir ana baba için bir sonraki yılı bekleyebilir, ama evden kaçarak onlardan olabildiğince uzak durmaya çalışabilirler.

Öğrenme – öğretim sürecinde uygulanan baskı motivasyonu düşürür. Öğrenmeyi zorlaştırır, davranış değişikliği sağlamaz. Öğrenciyi sindirerek özgüven kaybına neden olur.

EV ÖDEVİ KARMAŞASININ ÖĞRENCİ MOTİVASYONUNA ETKİSİ

Aile içi tartışmaların en önemli nedenlerinden biri de ev ödevleridir. Bu konuda çıkan tartışmalar, aile içinde kızgınlıklar, küskünlükler, karşılıklı olumsuz duygular yaratır.

Ev ödevi, eğitimciler arasında bile çok tartışılan bir konudur; bazıları buna sıcak yaklaşır bazıları ise karşıdır. Öğretmenlerin çoğu sürekli olarak çok ödev verir. Sorumluluk sahibi öğrenciler, yetişkinlerin bile dayanamayacağı uzun saatler çalışarak bu ödevlerini bitirmeye kendilerini zorunlu hissederler.

Gerçekten öğretmenlerin çoğu ödev vermek istemezler; ancak uymak zorunda oldukları okul politikası nedeniyle ya da veliler istediği için ödev verirler.

Çocukların gözünde ev ödevleri her gece başlarının üzerinde sallanan Demokles' in kılıcı gibidir. Yaparlarsa, kendileri için daha eğitici olacak başka bir etkinliğe katılmaya zaman kalmaz; yapmazlarsa kendilerini suçlu hissederler ve okula ödevden zayıf not almak, ani sınavla cezalandırmak, öğretmen tarafından azarlanmak, sınıfta utandırılmak korkusu ile giderler.

Öğrenmenin önündeki en büyük engel zamanı planlanmadan gelişigüzel verilen ödevlerin, öğrencinin çalışma motivasyonunu kırmak, öğrenme haz ve zevkini azaltmaktır. Plansız ödevler sorumluluk sahibi öğrencinin aşırı yorulmasına, çalışma davranışı kazanma problemi yaşayan öğrencinin ise tamamen derslerden uzaklaşmasına neden olmaktadır.

“KAYGI ÖĞRENMENİN VE ÖĞRENDİĞİNİ KULLANMANIN ÖNÜNDEKİ EN BÜYÜK ENGELDİR.”

MOTİVASYONU ETKİLEYEN ANNE – BABA TUTUMLARI

1 – GEVŞEK TUTUM

Orta yaşın üzerinde çocuk sahibi olan ya da kalabalık yetişkin grubu içinde bulunan ailelerde sıklıkla rastlanır. Çocuk tek söz sahibidir. Onun isteklerine hemen uyulur. Çocuğun nerede duracağı belirlenmemiştir. Kuralları uygulama ve denetleme düzensizdir.

BU ANLAYIŞ :

Her istediğini almayı alışkanlık haline getirdiği için öğrenci, okul ve arkadaş çevresine uyum sağlamakta zorluk çeker.

2- DENGESİZ VE TUTARSIZ TUTUM

Belli bir davranışın bazen hep görülmesi bazen de aynı davranışa tepki gösterilmesi çocuğun kafasının karışmasına yol açar.

ÖRNEK: Anne çocuğunun ödevlerini yapması konusunda daha hassas iken baba kendi haline bırakmış bir hal sergilerse “çocuğun ödev bilinci tam olarak yerleşmeyecektir.”

3- AŞIRI KORUYUCU TUTUM

Çocuğa gerektiğinden fazla özen gösterilmesi ve çocuğun kontrol edilmesi, çocuğu diğer kimselere karşı bağımlı, güven duygusu zayıf, duygusal bir çocuk haline getirir.

ÖRNEK : Çocuklar kendi öz bakımlarını yapabileceği bir yaşa geldiği halde (6 – 7 yaş gibi) hala çocuklarının ayakkabısını giydiren anneler gibi. Bu tutumlar “Çocuğun kendi başına karar almasını engeller.”

4- İLGİSİZ VE KAYGISIZ TUTUM

Anne – babanın çocuğu yalnız bırakması görmezlikten gelmesi ve onu önemsememesi .

“Çocuk kendini değersiz hissettiği için çevresindekilere ve eşyalara zarar verir. Saldırganlık eğilimi gösterir.”

5- GÜVEN VERİCİ, DESTEKLEYİCİ, DEMOKRATİK TUTUM

Anne babanın çocuklarına karşı hoşgörölü olmaları, onları desteklemeleri, çocukların bazı sınırlar içerisinde istediklerini yapmasına izin vermeleri gerekir.

Kendisine söz hakkı tanınan çocuk özgürdür. Her çocuk kabul edilmek ve onaylanmak ister.

Demokratik yaklaşım çocuğun sosyal bir birey olarak yetişmesini sağlar.

Çocuklar kendi kendilerine karar alabilirler.

Çocukta sorumluluk bilinci gelişir.

Çocuklar sosyal birer birey olurlar.

Çocuklar özgüvene sahip, üretken birer birey olurlar.

ANNE – BABA TUTUMUNU ÖĞRENCİNİN BAŞARISINI OLUMLU YÖNDEN ETKİLEYECEK BİÇİMDE DEĞİŞTİRME YÖNTEMİ

Motivasyonun sağlanmasında ailenin de olumlu rol oynayabilmesi, bizzat görev ve sorumluluk alması, öğrencinin ve kurumun üstlendiği sorumluluğu paylaşmasına ortam hazırlar.

Öğrencinin başarılı olmasında ve gelişmesinde ailenin de sorumluluk alarak, anne – babanın tutumunu öğrenci başarısını olumlu yönde etkileyecek biçimde değiştirir.

Öğrencide sınav kaygısının oluşmasında çok etkili olan anne – baba tutumunu olumlu yönde değiştirmek amacıyla; anne babanın çocuğuyla ilgili beklentilerine temel teşkil eden bilimsel verileri inceleme ve öğrenme fırsatı sağlayarak, çocuğunu doğru tanıyarak onun sınav kaygısını azaltır.

Ailenin öğrenci başarılı olduğunda bu başarısına ortak olmasını, öğrencinin başarısızlığında da kendi payına düşen sorumluluğu kabullenip öğrencinin yanında yer almasını sağlar.

v Anne ve baba çocuğunun kapasitesini öğrenme düzeyini ve gelişimini periyodik olarak öğrendiği için çocuğuyla ilgili beklentilerinde gerçekçi davranmış olur.

v Aile – kurum ve öğrenci ortak bilinçle hareket ettikleri için öğrencide olumlu motivasyon oluşur. Öğrendiğini kullanmanın önündeki en büyük engel olan KAYGININ ortadan kaldırılmasıyla da öğrencinin öğrendiğini kullanma becerisi her geçen gün artar.

v Öğrenciyi yaptığı yanlışlarla eleştirmek yerine, doğruları, göstererek öğrencinin cesaretlenmesini sağlar.

v Anne – baba planlı bir biçimde çocuğuna zaman ayırarak, edindiği güncel bilgiler doğrultusunda çocuğuyla doğru iletişim kurarak, çocuğunun mutlu bir birey olarak yetişmesine zemin hazırlar.

v Anne – baba öğrencinin aylık gelişim verilerine dayanarak çocuğunun ilgi ve yeteneklerini doğru tanıma fırsatı bulduğu için, çocuğunu başkalarıyla değil kendisiyle karşılaştırır.

v Aylık gelişim verileriyle çocuklarını çok iyi tanıyan anne ve baba yeteneklerinin çok üzerindeki bir başarı için çocuklarını zorlamaz.

v Çocuklarının çok çalışmasını değil, planlanmış zaman dilimlerinde etkili çalışmasını gözlemleyerek sorumluluklarını yerine getirmelerine yardımcı olur.”

v “Anne – baba, sevgisinin ve takdirinin öğrencinin gösterdiği gayret ve çabaya dayalı olduğunu, başarıya dayanmadığını hissettirerek, çocuğunun mutlu bir birey olarak yetişmesine fırsat sağlar.”

v Anne – baba, aylık veli sorumluluklarını yerine getirme sürecinde çocuğunun yanında yer aldığını davranışlarıyla göstererek, öğrencinin aileye olan güveninin daha da artmasını sağlar.

v Anne ve baba, çocuğunu objektif bir şekilde çok yönlü değerlendirme verilerine sahip olduğu için, sonuç ne olursa olsun anne ve babanın öğrencinin yanında olduğunu hissettirmeleri öğrencinin motivasyonunu kat kat artırır.

v Ana - baba zamanında yapmak isteyip de yapamadıklarını, çocuğuna zorla yaptırmaya çalışıp hedef belirleme yerine, öğrencinin gelecekle ilgili hedeflerini, kapasitesine uygun bir şekilde belirlemesi ve mutlu olacağı bir meslek edinmesi için olanak sağlar.

v Ana babaların çocuğu eğitim süresinde, sınava ve hayata hazırlanırken değiştirilemeyecek bazı gerçeklerin olduğunu ve bu gerçekleri olduğu gibi kabul etmesinin çocuğunun başarısını ve motivasyonunu olumlu yönde etkileyeceğini gözlem, takip ve kontrol ederek öğrenmesini ve kabul etmesini sağlamaktadır. Bunları olduğu gibi kabul etmesi çocuğun çalışma verimliliğini ve motivasyonunu artırır.

v Ana - baba, Ülkemizde sınavın yapılması olgusunu değiştiremeyeceğimize göre, bu konuda konuşmanın sınava karşı olumsuz bir tutum sergileyeceğini ve çalışma kalitesini düşüreceğini bilir ve öyle davranır.

v Ana – baba sınava giren on öğrenciden ancak ikisinin üniversiteye girebileceğini sekiz öğrencinin ise üniversitede o yıl okuma hakkı elde edemeyeceğini bilir ve öyle davranır.

v Sınav başarısının sadece çocuğunun ne kadar uzun süre çalıştığına değil, verimli ve etkili çalışmasına bağlı olduğunu, öğrencinin kapasitesinin de sınav başarısını etkilediğini bilir ve öyle davranır.

v Ana - baba, “Ne kadar çok baskı yaparsam çocuk o kadar çok çalışır ve o kadar çok öğrenir” düşüncesinin yanlışlığını ve zararlarını; çalışma davranışı ölçeği, öğrenci gözlem formu gibi çocuğunun bireysel farklılıklarını ve gelişimini belirten bilgi ve belgelerden yararlanarak öğrenir ve öyle davranır.

v Okumak ve çalışmaktan zevk almayan, çalışma davranışı kazanmamış, düzenli tekrar alışkanlığı kazanmamış bir çocuğa çalış demekle çocuk çalışıp başarılı olamaz. Çalışma davranışı kazandırmanın, çalışmaya başlayıp sürdürmenin, düzenli tekrar yapabilme alışkanlığını kazandırmanın bir süreç ve sabır işi olduğu, bilgi gibi hemen öğretilmediğini ana baba bilir. Bu bilinçle çocuğunu sabırla gözleyerek, istedik olumlu davranışları kazanmasına yardımcı olur.

v Ana baba “Akademik Benlik Kavramı Ölçeği” sonuçlarına ve gelişim dosyasında yer alan bilgi ve belgelere göre çocuğunun zihinsel yeteneğinin türünü, kapasitesini ve öğrenme stilini öğrenir. Çocuğunun kapasite ve zihinsel yeteneğinin değiştirilmeyeceğini ama onun bu yeteneklerini daha verimli kullanmasına imkan sağlayacak doğru yaklaşımda bulunur.

v Ana baba, çocuğunun arkadaşlarının, sosyal çevresinin, onun yaşamının bir parçası olduğunu bilir. Bunları değiştirmenin birden bire olmayacağı, değiştirmeye zorlamanın çalışma verimliliğini düşüreceğini ve ana babadan çocuğun soğuyacağını bilerek davranır.

Ana babaların çocuklarının başarılı olmasını isterken gerçekten ne istediklerini, uygulama basamakları verilerinde yer alan bilgi ve belgelerden yararlanarak öğretir. Çünkü ana babaların başarı anlayışı çocukla etkileşimine yirmi dört saat boyunca yön verir ve onu biçimlendirir.

Doğru belirlenmeyen hedeflerin gerçekleşmemesi hem anne babayı, hem de çocuğu derinden yaralar, ruh sağlığını bozar. Bu nedenle ana baba - çocuk ilişkisinde her iki taraf da başarıdan ne anladıklarının farkında olurlar. Hedeflerini buna göre belirlerler.

Bu yaklaşım öğrencinin yaşamında “KEŞKE” leri değil, “İYİ Ki” lerin çok olmasını ; Bireyi sınava değil, yaşama hazırlar. Yaşamın direksiyonunda kendisinin oturduğunu hissettirir.”

“ÖĞRENCİYİ ETKİLEMEDEN ÖĞRETMEYE KALKANLAR SOĞUK DEMİRİ BOŞ YERE DÖVERLER.”